

Homenatge, amb Hac

Imatge de Zita Vehil.

Dilapidar fronteres, capgirar preceptes, transgredir el llenguatge, són alguns dels principis que caracteritzen un dels poetes més trencadors del nostre panorama literari. L'editora Margalida Pons ha reunit a *Lletres de Carles Hac Mor, imatges d'un iconoclasta* «meteorits d'una eufòria», un seguit de textos d'escriptors i poetes que conegueren de prop les intencions més destructores —en el sentit més creador de la paraula— de l'artista lleidatà, del qual reivindiquen l'excepcionalitat, i un parell d'escrits propis en què, amb heterònim o sense, Hac Mor sintetitza els punts clau d'una manera poc comuna de viure l'art que seguí al peu de la lletra al llarg de la seva existència.

«Un tal tel·lúric, sideral i exultant riure pantagruèlic». Amb aquesta imatge Carles Hac Mor resumeix la seva obra, tot «un al·legat, entre la racionalitat i la irracionalitat, contra la reducció del *logos* la raó». L'entrellat de l'art nihilista del poeta rau, com ell mateix explicita, «en la filosofia al revés i amb el món perdut de vista», de manera que mentre, d'una banda, lleva sentit a la realitat i a tot el que l'envolta, de l'altra, li atorga un significat del tot inesperat, tot plegat tensant fins al trencament les convencions establertes i desballestant preceptes amuntegats al calaix de la congruència, tot plegat per part d'un «practicant i ideòleg —no gens sistemàtic— de la negació permanent, feta sempre amb un caire personal i d'esquena al seny».

Algunes de les veus que es rendiren al seu esperit vitalista i a la seva escriptura desafortunada, tant en el fons com en la forma, s'apleguen a l'esmentat volum. Diverses veus, bona part de les quals atendrem tot seguit, que descriuen l'obra, la figura i les peculiaritats de Carles Hac Mor —un home que s'autodenominava «infrapoeta», tal com afirma Miquel Àngel Marín Ribes— en les seves múltiples facetes. Així, doncs, Josep M. Sala-Valldaura, per exemple, subratlla el concepte de *paraparèmia*—l'esperit de la qual es troba a tot arreu— com a nucli del seu pensament, l'ús de la paradoxa que deriva en una profunda ironia i la importància del llenguatge a l'obra del poeta. Un

paper, el del llenguatge, també remarcat per Antoni Clapés, entès com a invent i no pas com a mitjà —si un escriptor no s’inventa la seva llengua personal, «se li imposen les despulles d’una llengua que no és la seva, que ell no s’ha fet»—; no en va, Anna Carreras descriu el manifest *Escriptures alçuradescom* «un exercici lingüístic que porta la llengua a l’extrem del paroxisme».

Margalida Pons posa sobre la taula dos elements indispensables per entendre’n l’escriptura (poesia, narració, assaig) i que, a parer seu, han passat massa desapercebuts: l’atzar i l’animalitat —«el poeta és un ésser en procés d’esdevenir ca»—, aquest darrer vinculat a la dissolució de l’ego, a la manca d’autoritat, tan perseguida per Hac Mor. Lluís Calvo en destaca el constant desig de subvertir la realitat a partir de l’anàlisi de dos dels seus llibres d’«antipoesia», *No ben bé* i *Tant per tant, subpoemes*, en què Hac Mor evidencia un gran domini dels discursos i dels dubtes que els emmarquen, i Manuel Guerrero posa èmfasi en el lligam que s’estableix entre l’obra del poeta —«la poesia de Carles Hac Mor, com el navili Argo, persisteix, i roman, en el llenguatge»—i la d’Antonin Artaud, amb el qual comparteix l’admiració per la idea de no saber i la dialèctica entre naixement i mort, entre creació i destrucció.

Imatge de Zita Vehil.

Més enllà de l’escriptura, Carles Hac Mor destacà, també, per la seva capacitat a l’hora de crear sinergies amb una gran quantitat d’artistes de totes les disciplines. Joaquim Sala-Sanahuja recorda la figura d’Esteve Valls Baqué, «mestre sublim», pintor de la no-pintura —«Tot, en l’obra de Valls, era desaparició»—, la qual sembla que tingué un paper precursor en la no-poesia d’Hac Mor i, per tant, íntimament relacionada amb un altre concepte típicament hacmorià, el *fracassart*. Maria-Josep Balsach fa esment de *Lo país de Maialussa*, un text, de ressons ancestrals i fruit d’una experiència que gaudí de la complicitat dels artistes Benet Rossell i Àngel Jové, que «evoca una terra mítica, un espai mental, però també un espai geogràfic i lingüístic concret». Ester Xargay ressegueix la trajectòria d’aquest «gran instigador de projectes» a través d’alguns dels esdeveniments organitzats i capitanejats per Carles Hac Mor al llarg de les dècades dels vuitanta i noranta del segle passat, amb un protagonisme especial de l’homenatge multitudinari a Arthur Cravan, l’any 1983, davant la Galeria Ciento de la ciutat de Barcelona. Eugeni Bonet també fa memòria i ens descriu alguns dels trets propis del personatge amb qui compartí trobades i converses al llarg dels anys —«També podia ser implacable amb tot allò que trobava dèbil, suat, llepat, tronat, retrògrad, etc. La

seriositat de l'Hac potser es trobaria entre aquests dos pols: de l'afalac a la plantofada»—, així com la participació conjunta en diversos projectes, com ara la «peça de vídeo/televisió» dedicat a Marcel Duchamp.

D'altres autors posen de relleu la cara més personal del poeta i ressalten les possibles influències de cara a les generacions futures. Vicenç Altaió és taxatiu a l'hora de valorar l'abast de l'obra d'un poeta que està als antípodes de la convenció: «El seu anarquisme nihilista, literari, personal i d'acció col·lectiva, ha estat més positiu per la cultura que un metre quadrat de despatx»; Dolors Miquel n'agraeix l'actitud alliberadora; Francesc Gelonch en remarca la manera de ser i de fer («I potser el millor de tot era el seu *modusoperandi*: fer com si la literatura no hi fos»); Eduard Escoffet resumeix la figura d'Hac Mor en dues paraules —generositat i radicalitat— i una constant prou definidores: «necessitat de crear, de posar el món donat en dubte i de sobreposar la llibertat a unes estretors que no ens aporten res».

Subversiva, desmitificadora, juganera, radical, són alguns dels adjectius que es repeteixen ara i adés per referir-se a l'obra de Carles Hac Mor, un poeta que, sens dubte, amb la seva actitud rebel —i per a molts reveladora— ha deixat una empremta difícil d'esborrar, un poeta que es planyia, com va deixar escrit ell mateix, amb frases com aquesta: «Tan bon punt hom de debò no vol dir res és quan en diu més, de coses».

Mar Fontana

Mar Fontana

Vaig néixer a Barcelona l'any 1986 i soc llicenciada en Filologia Catalana i postgraduada en Assessorament Lingüístic i Serveis Editorials per la UB. He publicat el meu primer llibre de poesia, Terragra (Edicions de l'Albí, 2017) i escric crítica literària per mitjans com ara el digital de cultura Núvol, el [...]

[Llegir més](#)

